

3. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 р., № 876-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 17. – Ст. 594.

4. Флурі Ф., Бадрак В. Національна гвардія: шляхи розвитку. – Женева- Київ: Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, 2017. – 50 с.

Савранчук Л.Л.,

к.ю.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
НАВС

ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ЗА ОСОБАМИ, ЗВІЛЬНЕНИМИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

На сьогоднішній день, нагальним питанням для покращення ефективності роботи Національної поліції, отримання кращих результатів у боротьбі з правопорушниками, а також повернення довіри населення до правоохоронців є покращення ефективності здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

1 грудня 1994 року було прийнято Закон про адміністративний нагляд, метою якого було запобігання вчиненню нових злочинів особами, які звільнилися з місць позбавлення волі, а також для здійснення профілактичної роботи із цією категорією осіб [1]. Але, нажаль, очікуваних результатів не відбулося. Особи, які звільнялися з місць позбавлення волі та підпадали під дію адміністративного нагляду, продовжували систематично порушувати громадський порядок і вчиняти нові злочини. Саме тому був прийнятий спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Державного департаменту України з питань виконання покарань «Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» [2]. Інструкція визначає процесуальний порядок проведення адміністративного нагляду, а також повноваження усіх учасників нагляду.

Під час здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, піднаглядні особи часто

порушують правила нагляду. Як наслідок – до них застосовуються адміністративна чи кримінальна відповідальність. Щодо адміністративних правопорушень, передбачених статтею 187 Кодексу України про адміністративні правопорушення, то у 2014 році їх було 54792, у 2015 році – 50987, а в 2018 році – 38323 [3]. Проте слід урахувати, що разом зі зменшенням правопорушень зменшується і кількість кадрового апарату дільничних офіцерів поліції, що підштовхує нас до думки про те, що основною причиною значного зменшення кількості злочинів і правопорушень у сфері адміністративного нагляду є неспроможність дільничних офіцерів поліції проконтролювати дотримання правил піднаглядними особами.

Актуальним залишається і питання продовження здійснення профілактичної роботи після закінчення строків адміністративного нагляду. Так, у 2014 році було продовжено адміністративний нагляд 2251 особі, у 2015 році – 2192 особам, а у 2018 році – 1545 особам [3]. Проте, як свідчить практика, навіть після закінчення строку продовженого адміністративного нагляду, велика кількість піднаглядних осіб вчиняють правопорушення та порушують громадський порядок і права інших громадян.

На думку І.О. Панова, до причин неефективної діяльності дільничних варто віднести такі: недосконалість законодавчої бази; зниження рівня добробуту значної частини населення; слабке інформаційно-методичне забезпечення; недостатньо високий рівень підготовки дільничних інспекторів міліції, а також відсутність потрібного цілеспрямовання [4, с. 184].

На нашу думку, основними факторами, які негативно впливають на ефективність здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, слід назвати такі як: 1) застаріла нормативна база, яка регламентує здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, не відповідає сучасним потребам адміністративного нагляду. Крім того, якщо до Закону про адміністративний нагляд вносяться зміни з метою адаптації до Закону України «Про Національну поліцію», то Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі без змін продовжує регламентувати діяльність дільничних офіцерів поліції;

2) низький рівень кадрового забезпечення дільничних офіцерів поліції для забезпечення належного здійснення адміністративного

нагляду. Варто зазначити, що у 2014 році штатна чисельність особового складу дільничних інспекторів становила 11874 осіб, у 2015 році – 11723 особи, а в 2018 році – лише 6803 особи. Таким чином, низький рівень кадрового забезпечення дільничних офіцерів поліції є однією з основних причин недостатньої ефективності адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Відмітимо, що разом зі скороченням чисельності дільничних офіцерів поліції спостерігається тенденція до зменшення кількості піднаглядних осіб. У 2014 році на обліку в правоохоронних органах перебувало 286540 криміногенних осіб, у 2015 році – 213885 осіб, а в 2018 році – 208085 осіб [3].

Отже, для забезпечення дієво-ефективного здійснення адміністративного нагляду за особами, які звільнилися з місць позбавлення волі, на нашу думку, необхідно: 1) розробити та затвердити новий нормативно-правовий акт щодо організації здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, яка б відповідала нормам Закону України «Про Національну поліцію»; 2) укомплектувати усі наявні посади у службі дільничних офіцерів поліції та створити для них належні умови проходження служби. Адже, реалізація саме цих заходів покращить ефективність адміністративного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі.

Література:

1. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. №264/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. №52. Ст.455.

2. Про затвердження Інструкції про порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: наказ МВС України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 р. № 1303/203. Офіційний вісник України. 2004. № 2. Т. 2. Ст. 103.

3. Офіційна сторінка МВС України. Статистика. Звіт про стан злочинності. URL:<https://mvs.gov.ua/>.

4. Панов І.О. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного інспектора міліції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2005. 232 с.